

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-11-29 Nr. 429-522

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė įprastinę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį Nr. *Duomenys neskelbtini*), kuria nuo 2022 m. rugpjūčio 11 d. iki 2023 rugpjūčio 10 d. buvo apdrausta automobilio „Volvo XC60“ (valst. Nr. *Duomenys neskelbtini*) valdytojų civilinė atsakomybė (toliau – Sutartis). Šalys susitarė, kad už draudimo apsaugą pareiškėjas sumokės 109 Eur draudimo įmoką keturiomis periodinėmis įmokomis po 27,25 Eur.¹ Pirmas dvi įmokas pareiškėjas sumokėjo laiku.

2023 m. vasario 10 d. draudikas el. paštu informavo pareiškėją, kad dar negavo trečiosios 27,25 Eur įmokos dalies. Į šį el. laišką pareiškėjas tą pačią dieną atsakė ir nurodė, kad automobilis sausio mėnesį buvo parduotas.

2023 m. vasario 13 d. draudikas el. paštu kreipėsi į pareiškėją, teiravosi, kodėl pareiškėjas ketina nutraukti sutartį ir, jeigu automobilis buvo parduotas, ar draudimo dokumentai buvo perduoti naujam automobilio savininkui. El. laiške taip pat buvo nurodyta, kad jei automobilis buvo parduotas, o draudimo liudijimas neperduotas naujam savininkui, Sutartis galės būti nutraukta nuo 2023 m. vasario 14 d., nutraukus Sutartį bus pritaikytas 12 Eur administravimo mokestis.

Tą pačią dieną draudiko specialistė susisiekė su pareiškėju telefonu. Pareiškėjas patikino automobilį pardavęs, nurodė, kad draudimo liudijimo naujam savininkui neperdavė, taip pat teigė nemanas, kad po dviejų mėnesių nuo automobilio pardavimo turi mokėti draudikui pinigų, Sutartis jam yra nereikalinga ir ji nutrūko pardavus automobilį, mokėti administravimo mokesčio už Sutarties nutraukimo paslaugą jis nesiruošias. Draudiko specialistei pasiteiravus, ar gali nutraukti Sutartį nuo 2023 m. vasario 14 d., pareiškėjas nurodė, kad draudikas gali elgtis kaip nori, pareiškėjui tai neįdomu. Pareiškėjui paaiškinta, kad nutraukti Sutarties atgaline data galimybės nėra, nes dėl nutraukimo pareiškėjas kreipėsi tik pokalbio dieną. Galiausiai pasiteiravus pareiškėjo, ar nutraukti Sutartį, ar ne, pareiškėjas į klausimą neatsakė ir nutraukė pokalbį.

2023 m. vasario 23 d. draudikas el. paštu informavo pareiškėją, kad jis vėluoja sumokėti trečiąją draudimo įmokos dalį – 27,25 Eur, ir kad, nesumokėjus šios įmokos dalies per 35 dienas nuo pranešimo gavimo dienos – Sutartis bus nutraukta, o skola gali būti perduota skolų išieškojimo bendrovei.

Pareiškėjui nesumokėjus trečiosios įmokos dalies, balandžio 2 d. Sutartis buvo nutraukta.

2023 m. balandžio 19 d. į pareiškėją el. paštu kreipėsi skolų išieškojimo bendrovė ir informavo apie susikaupusią 15,38 Eur skolą draudikui (už draudimo laikotarpį nuo 2023 m. vasario 11 d. iki 2023 m. balandžio 2 d.), taip pat prašė padengti 10 Eur skolos administravimo išlaidas.

Tą pačią dieną pareiškėjas pateikė pretenziją draudikui, prašydamas, kad draudikas nereikalautų mokėti draudimo įmokos. Pareiškėjas teigė automobilį pardavęs 2022 m. gruodžio

¹ Pirmoji įmoka mokama iki 2022 m. rugpjūčio 11 d., antroji iki 2022 m. lapkričio 11 d., trečioji iki 2023 m. vasario 11 d., ketvirtoji iki 2023 m. gegužės 11 d.

6 d.², todėl reikalavimas mokėti įmoką yra nepagrįstas.

2023 m. gegužės 5 d. atsakyme į pareiškėjo pretenziją draudikas paaiškino, kad, pareiškėjui nepateikus informacijos, reikalingos Sutarčiai nutraukti, ji liko galioti. Anot draudiko, pagal teisės aktus Sutartis gali būti nutraukta įspėjus draudiką apie nutraukimą prieš 15 dienų ir sumokėjus administracines išlaidas. Draudikas taip pat nurodė, kad pardavus automobilį Sutartis gali būti nutraukta nesilaikant 15 dienų termino, tačiau pareiškėjas vis tiek turi sumokėti administracinį mokestį, o Sutarties nutraukimas atgaline data nėra galimas. Draudiko vertinimu, pareiškėjas nepatikslino Sutarties nutraukimo datos ir laiku nesumokėjo trečios draudimo įmokos dalies, todėl informacija apie įsiskolinimą buvo pagrįstai perduota skolų išieškojimo įmonei, pagrindo įsiskolinimą anuliuoti nėra.

Draudiko atsakymas pareiškėjo netenkino, todėl jis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti šalių ginčą ir įpareigoti draudiką grąžinti draudimo įmokos už parduoto automobilio draudimą dalį, kuri buvo sumokėta už laikotarpį po automobilio pardavimo³, ir atsisakyti reikalavimo grąžinti skolą, atsiradusią nesumokėjus trečiosios draudimo įmokos dalies.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjo kreipimąsi, kuriame iš esmės atkartoti pareiškėjui teiktame atsakyme į pretenziją nurodyti argumentai. Draudikas papildomai paaiškino neturėjęs kitokios galimybės pastebėti, kad transporto priemonė yra parduota, taip pat nustatyti, kada sudaryta transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartis, nes neturi galimybės naudotis duomenų bazėmis, kuriose kaupiama tokia informacija. Gavus iš pareiškėjo informaciją apie automobilio pardavimą, į jį buvo kreiptasi dėl tikslios informacijos apie susiklosčiusią padėtį pateikimo ir Sutarties nutraukimo, tačiau pareiškėjas bendrauti atsisakė.

Draudikas mano dėjęs protingas pastangas, kad galėtų įvykdyti pareiškėjo prašymą nutraukti Sutartį, tačiau, pareiškėjui nebendradarbiaujant, jo prašymas nutraukti Sutartį negalėjo būti įgyvendintas, todėl nepagrįstas pareiškėjo teiginys, kad draudikas nepagrįstai nenutraukė Sutarties ir neturėjo pagrindo reikalauti draudimo įmokos.

Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas siekė taikaus vartotojo ir draudiko ginčo sprendimo, todėl pakartotinai pasiūlė draudikui apsvarstyti taikaus ginčo sprendimo galimybes. 2023 m. spalio 27 d. draudikas informavo Lietuvos banką priėmęs sprendimą Sutartį laikyti nutraukta nuo 2023 m. vasario 14 d. (kitos dienos po to, kai pareiškėjas informavo apie parduotą automobilį) ir nebereikalaus 14,04 Eur skolos už draudimo apsaugą, taikytą nuo 2023 m. vasario 14 d. iki Sutarties nutraukimo (2023 m. balandžio 2 d.). Draudikas taip pat pateikė duomenis, jog sumažino pareiškėjui keltą reikalavimą dėl nesumokėtos trečiosios draudimo įmokos dalies ir pareiškėjo reikalaus sumokėti tik 1,34 Eur skolą už tris draudimo apsaugos dienas (nuo 2023 m. vasario 11 d. iki vasario 13 d. (įskaitytinai), taip pat kels naują reikalavimą sumokėti 12 Eur administravimo mokestį.⁴

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus matyti, kad šalių nesutarimai kilo dėl sumokėtos antrosios draudimo įmokos dalies, tekusios draudimo laikotarpiui nuo pareiškėjo automobilio pardavimo dienos iki trečiosios įmokos mokėjimo dienos (2023 m. vasario 11 d.), grąžinimo ir draudiko keliamo reikalavimo sumokėti trečiąją draudimo įmokos dalį už neapmokėtas draudimo apsaugos dienas (2023 m. vasario 11–13 d.) pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar

² Ginčo byloje esančiuose dokumentuose nurodyta skirtinga automobilio pardavimo diena.

³ Pareiškėjo kreipimesi nurodyta automobilio pardavimo data yra 2023 m. gruodžio 4 d., tačiau pardavimą patvirtinantys dokumentai nebuvo pateikti.

⁴ Reikalavimo sumokėti administravimo mokestį draudikas iki tol nekėlė, tai yra naujas reikalavimas pareiškėjui. Šio reikalavimo pagrįstumas nagrinėjamo ginčo kontekste nevertinamas.

draudikas pagrįstai reikalauja draudimo įmokos (ir atsisako grąžinti jau sumokėtos įmokos dalį) už laikotarpį nuo automobilio pardavimo iki Sutarties nutraukimo.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymas (toliau – TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatos.

Pagal TPVCAPDĮ 6 straipsnio 1 dalį, įprastinės draudimo sutartys sudaromos vadovaujantis šiuo įstatymu, be kita ko, Lietuvos banko patvirtintomis Standartinėmis transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties sąlygomis (toliau – Standartinės sąlygos) ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, jeigu nenumatyta kitaip. Standartinių sąlygų⁵, kurios yra šalių sudarytos Sutarties sudedamoji dalis, 34 punkte nustatyta, kad draudimo sutartis nutraukiama TPVCAPDĮ 7 straipsnyje nustatyta tvarka.

TPVCAPDĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudėjas turi teisę nutraukti įprastinę draudimo sutartį, apie tai raštu įspėjęs draudiką ne mažiau kaip prieš 15 dienų iki numatomo draudimo sutarties nutraukimo dienos. Šiuo atveju draudėjui grąžinama sumokėta draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, atskaičius sutarties sudarymo ir vykdymo administracines išlaidas. Jei reikalavimas nutraukti draudimo sutartį pagrįstas tuo, kad draudikas sutarties neįvykdo ar netinkamai įvykdo, ir jei tai yra esminis įprastinės draudimo sutarties pažeidimas, nustatomas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.217 straipsnyje nurodytus atvejus, draudimo sutartis turi būti nutraukiama nuo draudėjo reikalavime nurodytos datos. Šiuo atveju draudėjui grąžinama sumokėta draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad TPVCAPDĮ 8 straipsnyje yra numatyti draudimo sutarties galiojimo ir nutraukimo ypatumai, kai pasikeičia apdraustos transporto priemonės savininkas. Pagal šio straipsnio 1 dalį, jei pasikeitus apdraustos transporto priemonės savininkui draudėjas perdavė naujam transporto priemonės savininkui dokumentus, patvirtinančius sudarytą draudimo sutartį, tokiu atveju naujam transporto priemonės savininkui pereina draudėjo teisės bei pareigos pagal sudarytą draudimo sutartį ir naujasis transporto priemonės savininkas nedelsdamas, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo nuosavybės teisės į transporto priemonę perėjimo dienos, privalo raštu pranešti draudikui apie nuosavybės teisės į transporto priemonę perėjimą, taip pat savo duomenis. Pranešus draudikui apie nuosavybės teisės į transporto priemonę perėjimą, draudikas turi teisę padidinti arba sumažinti draudimo įmoką dėl draudimo rizikos pasikeitimo, o naujasis transporto priemonės savininkas turi teisę reikalauti sumažinti draudimo įmoką. Jei naujasis transporto priemonės savininkas per nurodytą terminą nepranešė draudikui apie nuosavybės teisės į transporto priemonę perėjimą, draudikas gali vertinti tai kaip pareigos pranešti apie draudimo rizikos pasikeitimą nevykdymą. Pagal to paties straipsnio 2 dalį, naujasis transporto priemonės savininkas taip pat turi teisę nutraukti draudimo sutartį TPVCAPDĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka. Jei draudimo sutartį ar draudimo liudijimą turintis naujasis transporto priemonės savininkas nutraukia draudimo sutartį, jam grąžinama sumokėta draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį.

Lietuvos banko vertinimu, draudikas Sutartį nutraukė nepažeisdamas pirmiau minėtose teisės aktų nuostatose įtvirtintų draudėjo ar naujo turto savininko teisių ir nustatytos sutarties nutraukimo ir vykdymo pasikeitus transporto priemonės savininkams tvarkos.

Bylos duomenų pagrindu nustatyta, kad pirmą kartą apie tai, jog automobilis yra parduotas, pareiškėjas informavo draudiką 2023 m. vasario 13 d. Tą pačią dieną vykusio pareiškėjo ir draudiko specialistės pokalbio metu šalys nesusitarė dėl Sutarties nutraukimo sąlygų, draudikas Sutartį paliko galioti ir ji buvo vienašališkai nutraukta 2023 m. balandžio 2 d. dėl nesumokėtos trečiosios draudimo įmokos dalies, tačiau ginčo nagrinėjimo metu draudikas sutiko paskutine Sutarties galiojimo diena laikyti 2023 m. vasario 13 d. ir netaikyti TPVCAPDĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyto 15 darbo dienų termino. Pažymėtina, kad teisės aktai draudikui ir draudėjui nedraudžia susitarti dėl trumpesnio (t. y. palankesnio draudėjui) nei TPVCAPDĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas 15 dienų termino. Pareiškėjo teisės tokiu sprendimu nėra pažeidžiamos. Pagrindo draudėjo iniciatyva nutraukti Sutartį atgaline data nėra nustatyto.

Byloje taip pat nėra duomenų ir apie tai, kad draudikas apie automobilio pardavimą galėjo sužinoti iš kreipusis naujam savininkui, kaip tai numatyta TPVCAPDĮ 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse. Remiantis bylos duomenimis, taip ir negalėjo nutikti, nes, kaip nurodė pats pareiškėjas

⁵ Patvirtintų Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos 2004 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. N-47.

komunikuodamas su draudiku, draudimo liudijimas naujam savininkui nebuvo perduotas. Tai leidžia daryti išvadą, kad pats pareiškėjas vienašališkai nustojo vykdyti Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus (įskaitant mokėti draudimo įmoką), neinformavęs draudiko apie ketinimą nutraukti Sutartį.

Konstatavus, kad Sutartis buvo pagrįstai nutraukta 2023 m. vasario 13 d., darytina išvada, kad pareiškėjas neturi teisės į draudimo įmokos, sumokėtos už draudimo laikotarpį iki Sutarties nutraukimo dienos, grąžinimą. Pagal TPVCAPDĮ 7 straipsnio 1 dalį, nutraukus Sutartį draudikas grąžina tik įmoką už likusį, o ne praėjusį draudimo laikotarpį.

Atitinkamai draudikas neturi pagrindo ir atsisakyti reikalauti nesumokėtos draudimo įmokos už 2023 m. vasario 11–13 d. teiktą draudimo apsaugą. Sutartis šiuo laikotarpiu nebuvo nutraukta, draudimo apsauga buvo teikiama, tačiau duomenų, patvirtinančių, kad draudimo įmoka už šį laikotarpį buvo sumokėta, byloje nėra.

Įvertinus ginčo bylos duomenų visumą, konstatuotina, kad pareiškėjo skundžiami draudiko sprendimai negrąžinti draudimo įmokos, už kurią buvo teikiama draudimo apsauga po automobilio pardavimo, ir atsisakyti reikalavimo sumokėti draudimo įmoką už neapmokėtą draudimo apsaugos taikymo laikotarpį yra pagrįsti teisės aktų ir Sutarties reikalavimais, todėl pareiškėjo reikalavimai laikytini nepagrįstais ir yra atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis